

نماز جنازہ کا طریقہ (پشتو)

دجنازي د نما نځه طريقه (حنفي)

شيخ طريقت، امير آهليست، باني دعوت اسلامي، حضرت علامه مولانا ابو بلال

محمد الياس عطار قادري رضى

دامت بركاتهم العالیه

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب د لوستلو دُعا

د ديني کتاب يا اسلامي سبق لوستلو نه مخکې دا لاندي دُعا لولئ

إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى خَه چه لولئ هغه به مو ياد پاتې کيږي:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: اے الله جَلَّ جَلَالُهُ په مونږه د عِلْم او د حِکمت دروازې برسيره [يعني بيرته]

کړې او په مونږه خپل رحمت رانازل کړې! اے عظمت او بزرگۍ والا!

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفكر بيروت)

(اول او آخر کښ يو يو ځل دُرود شريف اولولئ)

د رسالې نوم: د جنازي د نماځه طريقه (حَنَفِي)

اول ځل: صفر المظفر ۱۴۳۸هـ، نومبر 2016ء

ناشر: مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ، عالمي مدني مرکز فيضانِ مدينه، بَابُ الْمَدِينَةِ كراچي.

مَدَنِي عرض: بل چا ته د دې رسالې د چاپ کولو اجازت نشته

کتاب اخستونکي توجه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ څه ښکاره خامي وي يا پانږې کمي وي يا په باندېنگ کښ مخکښ روسته لگيدلې وي نو مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ ته رجوع اوکړئ.

د جنازي د نماز څه طريقه (حَنَفِي)

شيخ طريقت امير اهل سنت، باني دعوت اسلامي حضرت علامه، مولانا،
 ابو بلال محمد الياس عطار قادري، رَضَوِي **وَاٰمَنَّا بِرَّكَائِطِهِمُ الْعَالِيَةِ** دا رساله
 ”نماز جنازه کا طريقہ“ په اردو ژبه کښ ليکلي ده.

مجلس تراجم (دعوت اسلامي) د دې رسالې په آسانه پښتو ژبه کښ د وِس
 مناسب د ترجمه کولو کوشش کړې دې. که چېرې په دې ترجمه کښ څه
 غلطې يا کمې، زياتې او مومئ نو ستاسو په خدمت کښ عرض دې چه
 مجلس تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پيشکش:

مجلس تراجم دعوت اسلامي

برائے رابطہ:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
 پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

فرمانِ مُصطَفٰی صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله مانېام دُرود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیږي. (مَجْمَعُ الرُّوَاِیْنِ)

فهرست

- II..... د جنازې د نمانځه طريقه (حَنَفِي)
- 1..... د دُرود شريف فضيلت
- 1..... د ولي په جنازه كېن د شريك كيدو بركت
- 2..... د عقيدت مندو بخښنه هُم اوشوه
- 3..... د كفونونو غل
- 4..... په جنازه كېن شريكو د ټولو بخښنه
- 5..... په قبر كېن اوله تُحفه
- 5..... د جَنَّتِي جنازه
- 5..... د جنازې سره د مرسته كولو ثواب
- 6..... د اُحد د غر هُمره ثواب
- 6..... د جنازې نمونځ د عبرت باعِث دې
- 7..... د مړي د لمبولو فضيلت
- 7..... د جنازې د ليدلو د وخت وظيفه
- 8..... نبی پاک صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم د ټولو نه مخكېن د چا جَنَازَه ادا كړه؟
- 8..... د جنازې نمونځ فرض كفايه دې
- 8..... د جنازې په نمانځه كېن دوه رُكن او درې سُنَنونه دي
- 9..... د جنازې د نمانځه طريقه (حَنَفِي)
- 9..... د بالغ نارينه او زنانه د جنازې دُعا
- 10..... د نابالغه هلك [د جنازې] دُعا

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د هغه کس پوزه ډ په خاورو خړه شي چه د چا په مخکښ زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (تَرمِذِي)

- 10.....د نابالغه جينې [د جنازې] دُعا.....
- 11.....په پيزار د پاسه ولاړ جنازه کول.....
- 11.....د جنازې غائبانه نمونځ نه شي کيدې.....
- 12.....د يو څو جنازو يو ځای د نمانځه کولو طريقه.....
- 12.....په جنازه کښ څو صفونه پکار دي؟.....
- 12.....که د جنازې پوره جمعه حاصله نه کړي نو؟.....
- 13.....د ليوني يا د خودگشي کونکي جنازه.....
- 13.....د مړ ماشوم احکام.....
- 14.....د جنازې د وړلو ثواب.....
- 14.....د جنازې په اُوکو کولو طريقه.....
- 15.....د ماشوم د جنازې د وړلو طريقه.....
- 15.....د جنازې د نمانځه نه د بيرته راتللو مسائل.....
- 15.....آيا خاوند د خپلې ښځې جنازې ته اُوگه ورکولې شي؟.....
- 15.....د مُرْتَد د جنازې حُکْم شرعي.....
- 18.....”فلانکې ډ زما د جنازې اِمَامَتې اوکړي“ د داسې وصيَّت حُکْم.....
- 19.....اِمَام ډ د مړي د سينې په سمې اودريږي.....
- 19.....که د جنازې کولو نه بغير ئې څخ کړو نو؟.....
- 20.....په کور کښ د ډوب شوي د جنازې نمونځ.....
- 21.....د بالغ د جنازې د نمانځه نه مخکښ دا اعلان اوکړئ.....

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د جنازي د نماز په طريقه (حَتَفِي)

شیطان مو که هر خومره منع کوي دا رساله پوره اولولئ،
إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى د دې فائدي به پخپله اووینئ.

د دُرود شریف فضیلت

د الله تعالی د خوږ محبوب د نبیانو د سردار، مُحَمَّدٍ عَزَّيَ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ الْوَسَلَمُ فرمان مبارك دې: ”خوك چه په ما باندې يو ځل دُرود شریف لولي الله تعالی د هغه د پاره يو قيراط اجر ليكي او قيراط د اُحد د غر هُمره دې.

(مُصَنَّف عَبْدُ الرَّزَّاق ج ۱، ص ۳۹ حديث ۱۵۳، دار الكتب العلمية بيروت)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د ولي په جنازه كښ د شريك كيدو بركت

يو كس د حضرت سَيِّدُنَا سَرِي سَقَطِي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ په جنازه كښ شريك شو. د شپې ئې په خوب كښ د شيخ سَرِي سَقَطِي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ديدار او كړو نو تپوس ئې ترې او كړو: مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ؟ يعني الله تعالی ستاسو سره څه معامله او كړه؟ هغوئې جواب وركړو: الله تعالی زما او زما په جنازه كښ چه خوك شريك شوي وو او جنازه ئې كړې وه د ټولو بخښنه او كړه. هغه عرض او كړو: يا سَيِّدِي! زه هُم ستاسو په جنازه كښ شريك شوې ووم او د جنازې نمونځ مې كړې وو. نو

فرمانِ مُصطَفٰی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما یو ځل درود شریف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه لس رحمتونه نازل فرمائي. (مسلم)

هغوئي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ یو فہرس [یعني لست] را او وِستو خو د هغه سړي نوم پکښ شامِل نه وو، چه کله ئې په غور اوکتل نو د هغه نوم په حاشیه کښ موجود وو. (تاریخ دمشق لابن عساکر ج ۲۰، ص ۱۹۸)

د عقیدت مندو بځښنه هم اوشوه

حضرت سَيِّدنا پِشر حافی رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ چه وفات شو نو قاسم بن مُنْبِه رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ په خوب کښ اولیدو، تپوس ئې ترې اوکړو: **مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ؟** یعنی الله تعالی ستاسو سره څه معامله اوکړه؟ هغوئي جواب ورکړو: الله تعالی زه او بځښلم او ارشاد ئې او فرمائیلو: اے پِشر! ته بلکه ستا په جنازه کښ چه څوک څوک شریک شو هغوئي ما او بځښل. نو ما عرض اوکړو: یا رَبّ تعالی زما سره محبّت کوونکي هم او بځښنه. نو د الله تعالی رحمت نور په جوش کښ راغې او اوښې فرمائیل: د قیامته پورې به چه څوک ستا سره محبّت کوي هغه ټول هم ما او بځښل. (ایضاً ج ۱۰ ص ۲۲۵)

اعمال نه دیکھے یہ دیکھا، ہے میرے ولی کے درکا گدا
خالق نے مجھے یوں بخش دیا، سبځن الله سبځن الله

اعمال نه، دا ئې اوکتل چه فقیر زما د ولی د در دې

خالق زه داسې او بځښلم، سُبْحَنَ اللّٰهُ سُبْحَنَ اللّٰهُ جَلَّ جَلَالُہٗ

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُوم كَس چِه پِه مَا دِرود پاك لوستل هير كړل هغه د جَنَّتْ لاره هيره كړه. (طَبَرَاڼي)

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! د الله تعالیٰ د وليانو سره نسبت د نيك بختی باعِث دې، دهغوئي ذِكر خیر د خپرونو د نازلیدو باعِث دې، د هغوئي صحبت د دواړو جهانو د پاره برکت، د هغوئي د مزاراتو حاضري د گناهونو د مرضونو دارو او د هغوئي عقیدت په آخرت کښ د خلاصی ذریعه ده. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** مونږه هم د اولیاء کرام **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی** سره عقیدت او د ولی کامل حضرت سَيِّدُنَا بِشْر حافی **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْهِ** سره محبّت لرو. یا الله **جَلَّ جَلَالُهُ** د هغوئي په خاطر زمونږه بخښنه او فرمائي.

اُمین بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاُمین صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بشرفانی سے ہمیں تو پیار ہے

ان شاء الله اپنا بیڑا پار ہے

بشرفانی سره لرو مونږ محبّت

اِنْ شَاءَ اللهُ کیري به زمونږه مغفرت

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

د کفنونو غل

د یوې زنانه د جنازې په نمانځه کښ یو د کفنونو غل هُم شریک شو او د جنازې سره اديرې [مقبرې] ته لاړو او د قبر ځای ئې معلوم کړو. چه شپه شوه نو هغه د کفن غلا کولو د پاره هغه قبر اوکنستو.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چې زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سنی)

ناڅاپه هغه مرحومي اووئیل: **سُبْحَنَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** یو **مَغْفُور** (یعني د بخښني حقدار) کس د یوې **مَغْفُورَه** (یعني د بخښلي شوي ښځې) کفن غلا کوي! واوره! **اللَّهُ تَعَالَى** زما بخښنه هُم اوکړه او د هغه ټولو خلقو هُم، چا چې زما د جنازې نمونځ اوکړو او ته هُم په هغوئې کښې شریک وې. (دا ئې چې واوریدل نو هغه فوراً په قبر خاورې واړولې او په رښتیني توبه کار شو) **(شُعَبُ الْإِيمَان ج ۷، ص ۸ حدیث ۹۲۶۱)** **د اَللّٰهُ رَبُّ الْعِزَّتِ جَلَّ جَلَالُهُ دِ په هغوئې رحمت وي** او د هغوئې په خاطر د زمونږه بې حسابېه بخښنه اوشي.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

په جنازه کښې شریکو د ټولو بخښنه

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! تاسو اولیده! د نیکو بندگانو د جنازې په نمانځه کښې حاضریدل خومره د نیک بختی خبره ده. چې کله هُم موقع وي بلکه وخت ویدستل پکار دي او د مسلمانانو په جنازو کښې شریک کیدل پکار دي، کیدې شي چې د یو نیک انسان په جنازه کښې شاملیدل زمونږ د پاره د بخښنې ذریعه جوړه شي. د خُدائے رَحْمَن **جَلَّ جَلَالُهُ** د رَحْمَت نه قربان شم چې کله هغه د یو مړي بخښنه کوي نو د هغه د جنازې سره مرسته کولو والا هُم اوبخښي. چنانچه د حضرت سَيِّدُنَا عَبْدُ اللَّهِ بن عَبَّاس **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا** نه روایت دې چې د مدینې تاجدار **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** ارشاد فرمائیلي دي: ”مؤمن بنده ته به

فرمانِ مُصطَفَى ﷺ: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله مابنام دُرود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کيږي. (مَجْمَعُ الرَوَايِد)

د مرگ نه پس د ټولو نه مخکښ دا جزا ورکولې کيږي چه د هغه په جنازه کښ د شريکو ټولو کسانو بڅښنه به اوکړې شي.

(اَلْتَّرغِيبُ وَالتَّرْهِيْبُ ج ۴، ص ۱۷۸، حديث ۱۳)

په قبر کښ اوله ثخفه

د سرکارِ نامدار، د دواړو جهانو سردار ﷺ نه چا تپوس اوکړو: مُؤْمِن چه کله قبر ته داخل شي نو هغه ته د ټولو نه مخکښ څه ثخفه ورکوله شي؟ نو ارشاد ئې اوفرمائيلو: د هغه د جنازې د نمونځ کوونکو بڅښنه اوکړې شي. (شُعَبُ الْاِيْمَان ج ۷، ص ۸، حديث ۹۲۵۷)

د جَنَّتِي جنازه

د خوږ خوږ مَكِّي مَدَنِي آقا ﷺ فرمان دې: کله چه يو جَنَّتِي کس وفات شي نو الله تعالی حيا فرمائي چه هغه خلقوله عذاب ورکړي څوک چه د هغه جنازه وړي او څوک چه په هغې پسې شا ته روان وي او چا چه د هغه د جنازې نمونځ اوکړو.

(الفردوس بِنَاثُور الْخُطَاب ج ۱، ص ۲۸۲، حديث ۱۱۰۸)

د جنازې سره د مرسته کولو ثواب

حضرتِ سَيِّدُنَا دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَام د الله تعالی په بارگاه کښ عرض اوکړو: يا الله جَلَّ جَلَالُهُ چا چه صرف ستا د رضا د پاره د جنازې سره مرسته اوکړه، د هغه جزا څه ده؟ الله تعالی اوفرمائيل: چه په کومه

فرمانِ مُصطَفٰی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کېنې چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه جفا او کړه. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

ورځ هغه مړ شي نو فرېستې به د هغه د جنازې سره یو ځای شي او زه به د هغه بخښنه کووم. (شَرْحُ الصُّدُور ص ۹۷)

د اُحُد د غر هُمره ثواب

د حضرت سَيِّدُنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ نه روایت دې چې د مدینې د سردار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمان دې: څوک چې (د ایمان د تقاضه کنړلو او د ثواب حاصلولو په نیت) د خپله کوره د جنازې سره روان شي، د جنازې نمونځ اوکړي او د خخولو پورې د جنازې سره اوسي د هغه د پاره دوه قیراطه ثواب دې چې په هغې کېنې هر قیراط د اُحُد (غر) هُمره دې او څوک چې صرف د جنازې نمونځ اوکړي او بیرته راشي نو د هغه د پاره د یو قیراط ثواب دې. (صحيح مُسْلِم ص ۴۷۲، حدیث ۹۴۵)

د جنازې نمونځ د عبرت باعث دې

د حضرت سَيِّدُنَا أَبُوذر غِفاري رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ارشاد دې: ما ته حبیب پروردگار، د دواړو جهانو سردار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم اوفرمائیل: د قبرونو زیارت کوه چې آخرت دریادیږي او مړې لمبوه ځکه چې فاني بدن (يعني مړ وجود) ته لاس لگول پیر غټ نصیحت دې او د جنازې نمونځ کوه چې دا تا غمژن کړي ځکه چې غمژن انسان د اللہ تعالیٰ [د رحمت] په سوري کېنې وي او د نیکی کار کوي.

(اَلْمُسْتَدْرَكُ لِأَحْمَد ج ۱، ص ۷۱۱، حدیث ۱۴۳۵)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښې ډیر زیات شوم دي. (الْتَّرَغِيبُ وَالتَّرْهِيْبُ)

د مړي د لمبولو فضيلت

د حضرت سَيِّدُنَا عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى، شيرِ خُدا كَرَمَهُ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ نه روايت دي چه د دواړو جهانو سُلطان صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمائيږي دي چه خوك كوم يو مړې اولمبوي، كفن ورواغوندي، خوشبو پرې اولگوي، جنازه ئې اوچته كړي، [د جنازې] نمونځ ئې اوکړي او كومه ناقصه [يعني د عيب] خبره پكښې اوړيني هغه پټه كړي هغه د خپلو گناهونو نه داسې پاك شي لكه په كومه ورځ چه د مور د كيډې نه پيدا شوې وو. (سُنَنِ ابْنِ مَاجَه ج ۲ ص ۲۰۱ حديث ۱۴۶۲)

د جنازې د ليدلو د وخت وظيفه

حضرت سَيِّدُنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ چا د وفات نه پس په خوب کښې اوليدو او تپوس ئې ترې اوکړو: مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ؟ يعني الله تعالی ستا سره څه سلوک اوکړو؟ او ئې وئيل: د يوې گلې په وجه ئې اوبخښلم کومه به چه حضرت سَيِّدُنَا عُثْمَانُ غُني رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ د جنازې د ليدلو په وخت کښې وئيله. (هغه گلې دا ده) سَمِعْتُ الْحَيَّ الَّذِي لَا يَمُوتُ (يعني هغه ذات پاک دې کوم چه ژوندې دي، هغه ته به کله هم مرگ نه راځي) لِهَذَا مَا بِهِ چه هُم جنازه اوليدله نو هُم دا گلې به مې وئيله د دې گلې د وئيلو په سبب الله تعالی زه اوبخښلم.

(احياءُ العلوم ج ۵، ص ۲۶۶ مُلَخَّصاً)

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما د جُمُعې په ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کووم. (کنزُ العُبَال)

نبی پاک ﷺ د ټولو نه مخکښ د چا جنازه ادا کړه؟

د جنازې نمونځ د حضرت سیدنا آدم صَفِيُّ اللہ عَلَیْہِ السَّلَام د زمانې نه شروع شوې دې، فرښتو د حضرت سیدنا آدم صَفِيُّ اللہ عَلَیْہِ السَّلَام په جنازه باندې څلور تکبیرونه لوستلي وو. په اسلام کښ د جنازې د نمانځه د واجب کیدو حکم په مدینه منوره رَاہُ اللہُ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا کښ نازل شو. حضرت سیدنا اسعد بن زرارہ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ د هجرت نه پس د نهمې میاشتې په آخره کښ وفات شو او دا وړومبې صحابي وو د چا د جنازې نمونځ چه نبی اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم اوکړو. (ماخوذ از فتاویٰ رَضَوِیَّہ مَخْرَجَہ ج ۵، ص ۳۷۵، ۳۷۶)

د جنازې نمونځ فرض کفایه دې

د جنازې نمونځ ”فرض کفایه“ دې يعني که یو کس ئې هُم ادا کړي نو ټول بَرِيّ الدِّمَہ [يعني د ذمه واری نه خلاص] شو گني [يعني که یو ئې هم اونکړي او] چا، چا ته چه خبر رسیدلې وو او رانغلو نو ټول به گنهگار وي. د دې د پاره جمعه شرط نه ده، که یو کس ئې هُم اوکړي نو فرض ادا شو. د دې د فرضیت انکار کفر دې.

(بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱، ص ۸۲۵، عالمگیری ج ۱ ص ۱۶۲، دُرِّ مُخْتَار ج ۳ ص ۱۲۰)

د جنازې په نمانځه کښ دوه رُکن او درې سُنَّتونه دي

دوه رُکن دا دي: ﴿۱﴾ څلور ځله ”اللَّهُ أَكْبَرُ“ وئیل ﴿۲﴾ قیام.

(دُرِّ مُخْتَار ج ۳ ص ۱۲۴) په دې کښ درې سُنَّت مُؤَكَّدَه دي: ﴿۱﴾ ثناء ﴿۲﴾

دُرود شریف ﴿۳﴾ د مړي د پاره دُعا. (بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱، ص ۸۲۹)

فرمانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په کتاب کښې په ما باندې درود پاک اولیکلو ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښې وي فرښتي به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (کَلْبَرَانِي)

د جنازې د نمانځه طريقه (حَتَفِي)

مُقتدي د داسې نیت اوکړي: ”زه نیت کووم د دې جنازې د نمانځه د پاره د الله تعالی، دُعا د دې مړي د پاره، په دې امام پسې“ (فتاویٰ تاتار خانییه ج ۲، ص ۱۵۳) بیا د امام او مُقتدي مخکښ د غوږونو پورې لاسونه پورته کړي او د ”الله اکبر“ وئیلو سره د ئې د معمول مطابق د نامه نه لاندې او ترې او ثناء د اولولي. په دې کښ د ”وَتَعَالٰی جَدُّکَ“ نه پس ”وَجَلَّ ثَنَّاؤُکَ وَلَا إِلٰهَ غَیْرُکَ“ اولولي بیا د د لاس پورته کولو نه بغیر ”الله اکبر“ اولولي، بیا د دُرودِ اِبْرَاهیم اولولي، بیا د د لاس پورته کولو نه بغیر ”الله اکبر“ اولولي او دُعا د اولولي (امام د تکبیرونه په اوچت آواز وائي او مُقتدیان د ئې په قلاړه وائي. باقي ټول اذکار د امام او مُقتدي په قلاړه وائي) د دُعا نه پس ”الله اکبر“ اولولئ او لاسونه زورپند کړئ بیا دواړو طرفو ته سلام او گرځوئ. په سلام کښ د د مړي، فرښتو او په نمانځه کښ د حاضر و خلقو نیت اوکړي، هُم هغه شان څنگه چه د نورو نمونځونو په سلام کښ نیت کيږي، دلته دومره خبره زیاته ده چه د مړي نیت د هم اوکړي. (بَهَارِ شَرِیعت ج ۱، ص ۸۲۹، ۸۳۵ ماخوذاً)

د بالغ نارینه او زنانه د جنازې دُعا

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا

إلهي! بخښنه اوکړې زموږه د هر ژوندي او زموږه د هر مړي او زموږه د هر حاضر او زموږه د هر غائب

فَرَمَانِ مُصْطَفٰی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : په ما باندې درود شریف لولئ الله عَزَّوَجَلَّ به په تاسو رحمت را لیري. (ابن عدی)

وَصَغِيرَنَا وَكَبِيرَنَا وَذَكَرَنَا وَأُنثَانَا

او زموږ ډېر لږ او زموږ ډېر لوی او زموږ ډېر نارینه او زموږ ډېر ښځينه.

اللَّهُمَّ مِنْ أَحَبِّتَهُ مِنَّا فَأَحِبِّهِ عَلَيَّ الْإِسْلَامِ

إلهي ته په مونږ کېن چې څوک ژوندي لري هغه په اسلام ژوندي لري

وَمَنْ تَوَقَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَقَّهِ عَلَى الْإِيمَانِ ط

او په مونږ کېن چې چا له مرګ ورکوي نو په ايمان مرګ ورکوي.

(الْمُسْتَدْرَكُ لِلْحَاكِمِ ج ۱ ص ۶۸۴ حدیث ۱۳۶۶)

د نَابَالِغِهِ هَلِك [د جنازې] دُعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرْجًا

إلهي دا (هَلِك) چې مخکېن اوسي نو زموږ د پاره ئې [د آخرت د گټې] سامان کونکې جوړ کړي

وَأَجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا

او دا زموږ د پاره د اجر (موجب) او په وخت باندې کار راتلونکې جوړ کړي

وَأَجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا ط

او دا زموږ د پاره شفاعت کونکې جوړ کړي او هغه چې د چا سفارش منظور شي.

(كَبَرُ الدَّقَائِقِ ص ۵۲)

د نَابَالِغِهِ جِينِئ [د جنازې] دُعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرْجًا

إلهي دا (جِينِئ) چې مخکېن اوسي نو زموږ د پاره ئې [د آخرت د گټې]

سامان کونکې جوړه کړي

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کړل هغه د جَنَّتْ لاره هیره کړه. (طَبَرَانِي)

وَأَجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا

او دا زموږ د پاره د اجر (موجب) او په وخت باندې کار راتلونکي جوړه کړې

وَأَجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً ط

او دا زموږ د پاره شفاعت کونکي جوړه کړې او هغه چه د چا سفارش منظور شي.

په پيزار د پاسه ولاړ جنازه کول

که پيزار په ښپو د جنازې نمونځ کوئ نو د پيزار او زمکې دواړو پاک کيدل ضروري دي او که پيزار اوباسی او په هغې د پاسه ولاړ [د جنازې] نمونځ کوئ نو د پيزار د تلي او د زمکې پاک کيدل ضروري نه دي. زما آقا اعلیٰ حضرت إمامِ أَهْلِ سُنَّتْ، مُجَدِّدِ دِينِ و مِلَّتِ مولانا شاه إمام أحمد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د يو سوال په جواب کښې ارشاد فرمائي: ”که هغه ځای په مټيازو وغيره ناپاکه وو يا چه د چا د پيزار تلي ناپاکه وو او په دې حالت کښې ئې پيزار په ښپو نمونځ کړې وي د هغوئې نمونځ او نه شو، احتياط هم دا دې چه پيزار اوباسي او په هغې ښپه کېږدي او نمونځ اوکړي چه که زمکه يا تلي ناپاکه وي نو په نمانځه کښې خلل را نه شي. (فَتَاوَى رَضَوِيَّة مَحَرَّجَه ج ۹، ص ۱۸۸)

د جنازې غائبانه نمونځ نه شي کيدې

د مړي مخامخ کيدل ضروري دي، غائبانه د جنازې نمونځ نه شي کيدلې. مُسْتَحَب دا دي چه إمام د مړي سينې ته مخامخ وي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې د جُمُعې په ورځ ۲۰۰ ځله دُرُود شریف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به مُعَاف شي. (کُنُزُ الْعَمَال)

(دُرُ مُختار ج ۳، ص ۱۲۳، ۱۳۴)

د یو څو جنازو یو ځای د نمانځه کولو طریقه

یو څو جنازې یو ځای هم کیدې شي، په دې کسب اختیار دې چه که ټولې مخکس وروستو کیدئ یعنی چه د ټولو سښې امام ته مخامخ وي او یا ئې په داسې قطار کسب کیدئ چه د یو ښپو ته د دویم [د کټ] بر سر وي او د دویم ښپو ته د دریم بر سر وي **وَعَلَى هَذَا الْقِيَاس** (یعنی په هم دې باندې قیاس اوکړئ).

(بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱، ص ۸۳۹، عالمگیری ج ۱ ص ۱۶۵)

په جنازه کسب څو صفونه پکار دي؟

بهره دا ده چه په جنازه کسب درې صفونه وي ځکه چه په حدیث پاک کسب دي: ”د چا (د جنازې) نمونځ چه درې صفونو اوکړو د هغه بخښنه به اوشي.“ که ټول ووه سړي وي نو یو د امام جوړ شي، په ورومې صف کسب د درې اودریږي په دویم کسب دوه او په دریم کسب یو. (غُنیه ص ۵۸۸) په جنازه کسب آخرې صف د ټول صفونو نه غوره دې. (دُرُ مُختار ج ۳، ص ۱۳۱)

که د جنازې پوره جمعه حاصله نه کړي نو؟

مسبق (یعنی د چا چه ځینی تکبیرونه لارل هغه) د خپل باقي تکبیرونه د امام د سلام گرځولو نه پس اووایي او که دا اندیښنه

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې يو ځل دُرُود شريف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رَحْمَتونه را ليرې او د هغه په اعمال نامه کښ به لس نيکۍ ليکي. (تَرْمِذِي)

وي چه که دُعا وغيره لَولي نو د پوره کولو نه مخکښ به خلق جنازه اُوکو ته پورته کړي نو صرف تکبيرونه د اووايي دُعا وغيره د پرېږدي. د څلورم تکبير نه پس که څوک راغې نو تر څو چه امام سلام نه وي گرځولې شامل د شي او د امام د سلام نه پس د درې ځله "اللهُ اَكْبَر" اووايي. بيا د سلام اوگرځوي. (دُرُْمُختار، ج ۳ ص ۱۳۶)

د ليوني يا د خودگشي کونکي جنازه

څوک چه پيدائشي ليونې وي يا د بالغ کيدو نه مخکښ ليونې شوې وي او په هم هغه ليونتوب کښ مړ شو نو د هغه د جنازې په نمانځه کښ به د نابالغه دُعا وئيله شي. (جوهره ص ۱۳۸، غنیه ۵۸۷) چا چه خودگشي اوکره د هغه د جنازې نمونځ به کيږي. (دُرُْمُختار، ج ۳ ص ۱۲۷)

د مړ ماشوم احکام

که د مسلمان اولاد ژوندي پيدا شو يعني [د بدن] اکثر حصه د بهر کيدو په وخت کښ ژوندي وو بيا مړ شونو هغه ته به غُسل هم ورکوي او کفن به هُم وراغوندي. گنې [يعني که مړ پيدا شو نو] لمبولې به شي او هسې به ئې په يوه کپړه کښ اونغاړي او خخ به ئې کړي. د هغه د پاره د سُنَّت مطابق غُسل او کفن نشته او د هغه [د جنازې] نمونځ به هُم نه کوي. د سر د طرف نه د اکثر مقدار د سر نه د سينې پورې دې. لِهَذَا که د هغه سر رابهر شوې وو او چغې ئې

فرمانِ مُصطَفی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: په ما باندې د دُرود شریف کثرت کوی بیشکه دا ستاسو د پاره پاکي ده. (اَبُو یَعْلٰی)

وهلې خو د سيني پورې د راوتلو نه مخکېنې مړشو نو د هغه د جنازې نمونځ به نه کوي. د ښپو د طرف نه د اکثر مقدار د ملا پورې دې. که ماشوم ژوندې پيدا شو يا مړ پيدا شو يا کچه او غورزیدو، د هغه نوم به اېښودل شي او د قیامت په ورځ به راپاڅولې شي. (دُرِّ مُختار و رَدُّ الْمُحتار ج ۳ ص ۱۵۲، ۱۵۴، بهارِ شریعت ج ۱ ص ۸۴۱)

د جنازې د وړلو ثواب

په حدیثِ پاک کېن دي: ”خوځ چه جنازه څلویښت قدمه یوسي د هغه څلویښت کبیره گناهونه به وړان کړې شي.“ او په حدیث شریف کېن دي: خوځ چه د جنازې څلورو وارو ښپو له اُوگه ورکړي الله تعالی به د هغه حَسَنی (یعني مُستقل) بخښنه او فرمائي.

(الْجَوْهَرَةُ النَّبَرَةُ ص ۱۳۹، دُرِّ مُختار ج ۳ ص ۱۵۸، ۱۵۹، بهارِ شریعت ج ۱ ص ۸۲۳)

د جنازې په اُوگو کولو طریقه

جنازه په اُوگو کول سُنَّت دي. سُنَّت دا دي چه پرله پسې څلورو وارو ښپو له اُوگه ورکړي او هره پیره لس لس قدمه لار شي. پوره سُنَّت دا دي چه مخکېنې د سر ښي طرف ته اُوگه ورکړي، بیا د ښپو ښي طرف ته (یعني د ښي ښپې طرف ته) بیا د سر گڅ طرف ته او بیا د ښپو گڅ طرف ته او لس لس قدمه لار شي نو ټول څلویښت قدمه شو. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۶۲، بهارِ شریعت ج ۱ ص ۸۲۲) حَیني خلق د جنازې د وړلو په وخت کېن اعلان کوي، [د کت د یوې یوې ښپې سره] دوه دوه قَدَمه

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندې لس ځله دُرود پاك اولوستل الله غَوَّجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (كَلْبَرَانِي)

لاړ شئ! هغوئي ته پكار دي چه داسې اعلان كوي: ”[د كټ د يوې يوې ښې سره] لس لس قَدَمه لاړ شئ.“

د ماشوم د جنازې د وړلو طريقه

كه د وړوكي ماشوم جنازه يو كس په لاسو كښ اخستي وړي نو باك نشته او په نمبر نمبر د ئې د يو نه پس بل په لاسو كښ اخلي. (عالمگيري ج ۱ ص ۱۶۲) ښځو ته (كه د ماشوم جنازه وي او كه د غټ خو) د جنازې سره تلل ناجائزه او منع دي. (بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱، ص ۸۲۳، دُرُ مُخْتَار ج ۳، ص ۱۶۲)

د جنازې د نمانځه نه د بيرته راتللو مسائل

څوك چه د جنازې سره [يعني موجود] وي هغه ته د نمانځه كولو نه بغير بيرته تلل نه دي پكار او د نمانځه نه پس د مړي د وارثانو نه چه اجازت واخلي نو بيرته تللې شي او د خخولو نه پس د اجازت حاجت نشته. (عالمگيري ج ۱، ص ۱۶۵)

آيا خاوند د خپلې ښځې جنازې ته اوكه وركولې شي؟

خاوند د خپلې ښځې جنازې ته اوكه هم وركولې شي، قبر ته ئې هم كوزولې شي او مخ ئې هم ليدلې شي. صرف د غُسل وركولو او ښكاره بدن ته د لاسو لگولو مُمانعت دې. ښځه خپل خاوند ته غُسل وركولې شي. (بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱، ص ۸۱۲، ۸۱۳)

د مُرْتَد د جنازې حُكْم شرعي

فرمانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جمعې په شپه او د جمعې په ورځ په ما باندې د دُرُود کثرت کوي، خو که داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کوونکې او گواه جوړېږم. (شُعَبُ الْإِيمَان)

د مُرْتَد او د کافر د جنازې یو شان حُکْم دي. د مذهب بدلولو او عیسائي (يعني کرسچن) جوړیدو والا کس د جنازې کولو په باره کښ د شوي یو سوال په جواب کښ سیدی اعلیٰ حضرت امام اهلِ سُنَّت، مُجَدِّدِ دین و مِلَّت مولانا شاه **امام احمد رضا خان** رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ په فِتَاوِی رَضَوِیَّه جلد ۹، صفحه ۱۷۰ کښ ارشاد فرمائي: که په ثبوت شرعي ثابت وي چه مړي ”عِيَاذُ اللّٰهِ“ (يعني د الله پناه) مذهب بدل کړې وو او عیسائي (يعني کرسچن) شوې وو نو بیشکه د هغه د جنازې نمونځ او د مسلمانانو په شان د هغه تجھیز و تَکْفِين [يعني کفن دفن] ټول حرام قطعی وو. قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی (يعني اللّٰهُ تَعَالٰی فرمائي):

وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّا تَابَ وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ ۚ

[مفهوم] ترجمه کنز الایمان: او په هغوئي کښ د چا د مړي کله هم نمونځ مه کوه او مه د هغه قبر ته اودرېږه.

خو [د جنازې] نمونځ کوونکي که د هغه د نصرانيّت (يعني عيسائي کيدو) نه خبر نه وو او د مخکښنو معلوماتو په وجه ئې هغه مسلمان گنړلو او نه د کفن دفن او جنازې پورې د هغوئي په نږد د دې کس نصراني (يعني عيسائي) کيدل ثابت شوي وو نو په دې افعالو [يعني کارونو] کښ هغوئي اوس هم معذوره او بې قصوره دي ځکه چه د هغوئي په خيال کښ هغه مسلمان وو نو [په داسې صورت کښ خو] په هغوئي دا افعال کول د هغوئي په گمان کښ شرعاً لازم وو، خو که

فَرَمَانِ مُصْطَفَى ﷺ: د جُمعې په شپه او د جُمعې په ورځ په ما باندې د دُرُود کثرت کوي،
خوک چه داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کوونکي او گواه جوړېږم. (شُعَبُ الْإِيمَانِ)

هغوئي هُم د هغه د عِيسَائِيَّت نه خبرداره وو او بيا ئې [د جنازې] نمونځ او کفن دفن او کړو نو قطعاً سخت گنهگار او په وَبَال کبیره کښ گرفتار شو، تر څو چه توبه اونکړي په هغوئي پسې نمونځ کول مکروه دي. خو [د هغوئي سره] د مُرتدينو معامله کول جائز نه دي ځکه چه دا خلق به په دې گناه کولو کافر نه وي. زمونږه شَرع مُطَهَّره صراطِ مُستقيم ده، افراط و تفريط (يعني د اعتدال نه زياتول کمول) په يوه خبره کښ هُم نه خوښوي، البته که دا واضحه شي چه هغوئي ته معلومه وه چه دا نَصْراني دې او صرف د حماقت [يعني بې وقوفۍ] او جَهالت په وجه د څه دُنياوي غرض په نيټ بلکه که هغه ئې د نَصْرانِيَّت په وجه د تعظيم [يعني ادب] حقدار او د کفن دفن او د جنازې د نمانځه قابل گنرلې وي نو بيشکه د چا چا چه داسې خيال وي هغه ټول هُم کافر او مُرتد دي او د هغوئي سره هم هغه معامله کول واجب دي کومه چه د مُرتدينو سره کول پکار دي. (فَتَاوَى رَضَوِيَّه)

اللَّهُ تَبَّارَكَ وَتَعَالَى د لسمې سپياري د سُورَةُ التَّوْبَةِ په آيت ۸۴ کښ ارشاد فرمائي:

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّا تَابَدَا

وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهٖ ۖ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ

وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ

[مفهوم] ترجمه کنزُالایمان: او په هغوئي کښ د چا د مړي کله هم نمونځ مه کوه او مه د هغه قبر ته اودرېږه. بيشکه هغوئي د الله ورسول نه مُنکر شو او په فسق (يعني کُفر) کښ مړه شو.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَوْكُ چَه پَه مَا بَانْدې يُو خَل دُرُودِ اُولُوِي اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ د هغه د پاره يُو قيراط اجر ليكي او قيراط د اُخْد د غَر هُمَره دې. (عَبْدُ الرَّزَّاقِ)

صدرُ الافاضل حضرت عَلَامَه مولانا سيّد محمد نعيمُ الدّين مُراد آبادي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالَى عَلَيْهِ د دې آيت نه لاندې ليكي: د دې آيت نه ثابت شو چَه د كافر د جنازې نمونځ پَه هيڅ حال كښن جائز نه دې او د كافر قبر ته د خخولو او د ليدلو د پاره اودريدل منع دي.

(خزائِنُ العِرفَان ص ۳۷۶)

د حضرت سيّدنا جابر بن عبدالله رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا نه روايت دې چَه سردار د مدينې صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارشاد اوفرمائيلو: كه هغوئي بيمار شي نو تپوس له مه ورځي، كه مړه شي نو په جنازه كښن ئي مه حاضريري. (اَبْنِ مَاجَه ج ۱ ص ۷۰ حديث ۹۲)

د “مدینه” د پینځه حروفو په نسبت

د جنازې مُتَعَلِّق پینځه مَدَنِي کلونه

“فلانکې د زما د جنازې اِمَامَتِي اوکړي” د داسې وصيّت حُکم:

﴿۱﴾ که مړ شوي کس وصيّت کړې وو چَه زما د جنازې اِمَامَتِي د فلانکې اوکړي يا د ما ته فلانکې کس غُسل راکړي نو دا وصيّت باطل دې يعني پَه دې وصيّت (د مړي) د ولي (يعني سرپرست) حق نه ځي، خو ولي ته اختيار دې چَه که پخپله ئي نه کوي او پَه هغه ئي اوکړي. (بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱ ص ۸۳۷) (عالمکبير ج ۱ ص ۱۶۳ وغيره) که د يو مُتَقِي بزرگ يا عالم پَه باره کښن ئي وصيّت کړې وو نو وارثانو ته پکار دي چَه پَه هغې عمل اوکړي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندې ئې هم لولئ،
بیشکه زه د ټولو جهانونو د رب رسول یم. (جَمْعُ الْجَوَامِيعِ)

امام د مړي د سينې په سمي اودريږي

﴿۲۶﴾ مُسْتَحَب دا دي چه امام د مړي د سينې مخې ته اودريږي او د مړي نه د لرې نه وي، مړې که سرې وي که زنانه وي يا که زنانه بالغه وي او که نابالغه، داسې به هله وي چه صرف د يو مړي جنازه کوي او که يو څو وي نو د يو سينې ته د مخامخ او نزدې اودريږي.

(دُرُودُ الْمُخْتَارُ وَرَدُ الْمُحْتَارِ ج ۳، ص ۱۳۴)

که د جنازې کولو نه بغير ئې خځ کړو نو؟

﴿۲۷﴾ که مړې د جنازې د نمانځه نه بغير خځ کړې شوې وي او خاورې ئې پرې هم اړولې وي نو بيا د هغه د قبر [د جنازې] نمونځ اوکړئ تر څو چه [د مړي] د شليدو گمان نه وي، او که خاورې ئې پرې نه وي اړولي نور او ئې باسئ او جنازه ئې اوکړئ او بيا ئې خځ کړئ، او د قبر [د جنازې] د نمانځه د ورځو څه شمير مقرر نه دې چه د څو ورځو پورې د اوکړې شي ځکه چه دا د موسم او زمکې او د مړي د بدن او د مَرَض د اختلاف په وجه مختلف دي. په گرمۍ کښ به زر شليږي او په يخنۍ کښ به پس. په لمدو او ښوره زمکه به زراو په اوچه او غير ښوره زمکه به پس، پير بدن به زراو نرې بدن به پس [شليږي]. (اَيْضاً ص ۱۴۶)

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: په ما باندې په دُرود لوستو خپل مجلسونه ښکې کړئ ځکه چې ستاسو دُرود لوستل به د قیامت په ورځ ستاسو د پاره نوره وي. (فَرَدَوْسُ الْاَخْبَارِ)

په کور کښ د ډوب شوي د جنازې نمونځ

﴿٤﴾ څوک کوهي ته غوزار شو او مړ شو یا پرې کور را اولویدو او مړې ئې نه شو راوړستلې نو په هم هغه ځای د هغه جنازه اوکړئ، او که په دریاب کښ ډوب شو او را او نه وړستلې شو نو د هغه جنازه نه شي کیدې ځکه چې د مړي د مُصَلِّي (يعني نمونځ کوونکي) مخې ته کیدل معلوم نه دي. (رَدُّ الْمُنْتَخَرِ ج ٣ ص ١٤٧)

په جنازه کښ د گنډې زیاتولو د پاره ناوخته کول

﴿٥﴾ که د جُمُعې په ورځ څوک مړ شو نو که د جُمُعې د نمانځه نه مخکښ کفن دفن کیدې شي نو مخکښ ئې اوکړئ، په دې وجه حصارول چې د جُمُعې د نمانځه نه پس به گنډه ډیره وي مکروه دي. (بَهَارِ شَرِيعَت ج ١ ص ٨٤٠، رَدُّ الْمُنْتَخَرِ ج ٣ ص ١٧٣ وغیره)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د مُجْعِي پِه شپہ او د مُجْعِي پِه ورځ پِه ما باندې پِه کثرت سره درود لولئ ځکه چه ستاسو دُرود ما ته وړاندې کولې کيږي. (طَبْرَانِي)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

د بالغ د جنازې د نمانځه نه مخکېنې دا اعلان اوکړئ

د مرحوم عزيزان او دوستان توجّه اوکړئ! مرحوم که کله په ژوند کېن ستاسو زړه ازارولې وي يا ئې ستاسو حق تلفي کړي وي يا پرې ستاسو قرضه وي نو دوئ د الله د رضا د پاره معاف کړئ، **إِنْ شَاءَ اللّٰهُ** تعالیٰ مرحوم ته به هُم خیر اورسي او ستاسو به هم ثواب اوشي. د جنازې د نمانځه نيټ او د هغې طريقه هم واورئ. ”زه نيټ کووم د دې جنازې د نمانځه، د پاره د الله تعالیٰ، دُعا د دې مړي د پاره، په دې [حاضر] امام پسې.“ که دا الفاظ موياد نه وي نو هيڅ باک نشته، ستاسو په زړه کېن دا نيټ کيدل ضروري دي چه ”زه د دې مړي د جنازې نمونځ کووم“ چه کله امام صاحب ”الله اکبر“ اوواي نو غوږونو ته لاس پورته کړئ او بيا د ”الله اکبر“ وئيلو سره فوراً د معمول مطابق د نامه نه لاندې لاسونه اوټړئ او ثناء اولولئ. په دويم ځل چه امام صاحب ”الله اکبر“ اوواي نو تاسو د لاسو پورته کولو نه بغير ”الله اکبر“ اوواي، بيا د نمانځه والا دُرود ابراهيم اولولئ. چه دريم ځل امام صاحب ”الله اکبر“ اولولي نو تاسو د لاسو پورته کولو نه بغير ”الله اکبر“ اوواي او د بالغ د جنازې دُعا اولولئ¹ چه کله څلورم ځل امام

¹ که د نابالغه هلك يا جينئ جنازه وي نو د هغې د دُعا وئيلو اعلان کوي.

فرمانِ مُصطَفٰی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ اٰلِہٖ وَسَلَّم: د هغه کس پوزه ډ په خاورو خره شي چه د چا په مخکېنې زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (ترمذي)

صاحب "الله اکبر" اووایي نو تاسو "الله اکبر" اووایي او دواړه لاس خلاص کړئ او زوړند ئې کړئ او د امام صاحب سره د قاعدې مطابق سلام اوگرځوئ.

مأخذ و مراجع

کتاب	مطبوعه	کتاب	مطبوعه
قرآن مجید	مکتبه المدینه باب المدینه کراچی	شرح الصدور	مرکز اهل سنت برکات رضا الهند
خزائن العرفان	مکتبه المدینه باب المدینه کراچی	احیاء علوم الدین	دار الصادر بیروت
صحیح مسلم	دار ابن حزم بیروت	جوهره	باب المدینه کراچی
سنن ابن ماجه	دار المعرفة بیروت	غنیه	سهیل اکیدمی مرکز الاولیاء لاهور
مصنف عبدالرزاق	دار الکتب العلمیه بیروت	فتاوی تاتار خانیه	باب المدینه کراچی
شعب الایمان	دار الکتب العلمیه بیروت	فتاوی عالمگیری	دار الفکر بیروت
تاریخ دمشق	دار الفکر بیروت	درمختار و ردالمحتار	دار المعرفة بیروت
مستدرک	دار المعرفة بیروت	کنز الدقائق	باب المدینه کراچی
التغییب والتهییب	دار الکتب العلمیه بیروت	فتاوی رضویه	رضا فائونڈیشن مرکز الاولیاء لاهور
الفردوس ماثور الخطاب	دار الکتب العلمیه بیروت	بهار شریعت	مکتبه المدینه باب المدینه کراچی

دا رساله اولولئ او بل ته ئی ورکړئ

په غم بنیادئ، اجتماعاتو، غرسونو او د میلاد په جلوسونو وغیره کښ د مکتبه المدینه نه شائع شوي رسالې او د مدني گلونو پرچې تقسیم کړئ او ثواب اوگتې، خپلو کاکونو ته په تحفه کښ ورکولو د پاره په خپلو دکانونو کښ هم د رسالو ایښودلو عادت جوړ کړئ، د اخبار خرڅوونکو یا د ماشومانو په ذریعه په خپل چم گاوند کښ کور په کور وقفه په وقفه کله یوه کله بله د سنتو نه ډکو رسالو رسولو په ذریعه د نیکې دعوت عام کړئ او ډیر ثوابونه اوگتې.

د باليغ د جنازې د نمانځه نه مخکېنې دا اعلان اوکړئ

د **مرحوم** دوستان او عزيزان توجه اوکړئ! مرحوم که کله په ژوند کېنې ستاسو زړه ازارولې وي يا ئې ستاسو حق وهلې وي، يا پرې ستاسو قرض پورې وي نو د الله د رضا د پاره ئې معاف کړئ، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** تعالیٰ مرحوم ته به هُم خیر پېښ شي او ستاسو به هُم ثواب اوشي. د جنازې د نمانځه نيټ او د دې طريقه هُم واورئ. ”نمونځ کووم د دې جنازې د نمانځه، خاص **الله جل جلاله** لره، دُعا د دې مړي د پاره، په دې حاضر امام پسې.“ که دا الفاظ ياد نه شئ لرلې نو هيڅ باک نشته، ستاسو په زړه کېنې دا نيټ کيدل ضروري دي چه ”زه د دې مړي د جنازې نمونځ کووم“ چه کله امام صاحب ”**الله اکبر**“ اوواي نو غوږونو ته د لاسونو پورته کولو نه پس ”**الله اکبر**“ اوواي او فوراً د معمول مطابق د نامه نه لاندې لاسونه اوټرئ او ثناء اولولئ. چه دويم ځل امام صاحب ”**الله اکبر**“ اوواي

مدینه

۱: اگر نابالغ یا نابالغ کا جنازه ہو تو اس کی دُعا پڑھنے کا اعلان کیجئے۔

فیضانِ مدینہ محلّہ سوداگران زہرہ سبزی منڈی، بابُ السّمدینہ (کراچی)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net